

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA ROZVOJOVÝCH STUDÍÍ

Lukáš Borovička

**Vliv pořádání mistrovství světa v kopané 2010 na socio-
ekonomickou situaci v Jihoafrické republice
(analýza situace před zahájením)**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Simona Šafaříková

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a všechny použité zdroje uvedl v seznamu literatury.

Králíky, 2. srpna 2010

.....

podpis

Chtěl bych tímto poděkovat vedoucí bakalářské práce Mgr. Simoně Šafaříkové za vstřícný přístup, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při vypracování této práce.

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Fakulta: Přírodovědecká

Katedra: Rozvojových studií

Školní rok: 2008/09

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Lukáš **BOROVÍČKA**

obor

Mezinárodní rozvojová studia

Název práce:

Vliv pořádání mistrovství světa v kopané 2010 na socio-ekonomickou situaci v Jihoafrické republice (analýza situace před zahájením)

Effect of organization of the World Championship in soccer 2010 on socioeconomic situation in the Republic of South Africa (analysis of situation before the beginning)

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je charakterizovat vliv pořádání fotbalového mistrovství světa v roce 2010 na socioekonomickou situaci v Jihoafrické republice. Práce bude analyzovat stav před zahájením mistrovství světa a jednotlivé kroky, které mají na současnou situaci vliv.

Struktura práce:

1. Úvod
2. Metodologie
3. Sport a rozvoj
4. Charakteristika Jihoafrické republiky
5. FIFA (Mezinárodní federace fotbalových asociací)
6. Vliv mistrovství na socio-ekonomickou situaci v Jihoafrické republice
7. Důsledky
8. Možné budoucí využití
9. Závěr
10. Shrnutí (v angličtině)
11. Literatura
12. Případné přílohy

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:
(konkretizace)

září - říjen 2009: konkretizace osnovy a rešerše další dostupné literatury,

listopad - prosinec 2009: zpracování 3. - 5. kapitoly,

leden - únor 2010: zpracování 6. - 7. kapitoly,

březen - duben 2010: zpracování 8. - 9. kapitoly,

květen 2010: dopracování úvodních kapitol, formulace závěrů, dokončení a odevzdání práce, průběžně tvorba grafických příloh.

Rozsah grafických prací: Bakalářská práce bude doplněna o grafy, tabulky a tematické mapy dle potřeby.

Rozsah průvodní zprávy: přibližně 12000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

BUDD, Adrian, LEVERMORE, Roger. *Sport and International Relations : An Emerging Relationship* . UK : Routledge, 2004.

LEVERMORE, Roger, BEACOM, Aaron. *Sport and international development* . : Palgrave Macmillan , 2008.

DARBY, Paul. *Africa, Football and FIFA : Politics, Colonialism and Resistance* . UK : Routledge, 2001.

HORN, André, BREETZKE, Gregory. Informing a Crime Strategy for the FIFA 2010 World Cup : a Case Study for the Loftus Versfeld Stadium in Tshwane, South Africa. *Urban Forum* [online]. 2009, vol. 20, no. 1 [cit. 2009-05-06], s. 19-32. Dostupný z WWW: <<http://www.springerlink.com/content/921022r670611t17/fulltext.pdf>>.

NEWTON, Caroline. The Reverse Side of the Medal : About the 2010 FIFA World Cup and the Beautification of the N2 in Cape Town . *Urban Forum* [online]. 2009, vol. 20, no. 1 [cit. 2009-05-06], s. 93-108. Dostupný z WWW: <<http://www.springerlink.com/content/h352474217t77v23/fulltext.pdf>>.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Simona Šafaříková

Datum zadání bakalářské práce: 6. 5. 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: ne dříve než 17 měsíců od zadání

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

Obsah

Obsah	6
1 Úvod	7
2 Metodologie	8
3 Cíl práce	9
4 Jihoafrická republika	10
4.1 Stručná charakteristika.....	10
4.2 Státní zřízení a uspořádání země.....	10
4.3 Obyvatelstvo.....	11
4.4 Přírodní poměry.....	11
4.5 Klima.....	12
4.6 Hospodářství.....	12
4.7 Historie.....	13
5 Sport a rozvoj	14
5.1 Historie sportu pro rozvoj.....	14
5.2 Sport a rozvoj.....	14
5.3 Klíčoví aktéři.....	15
5.4 Fotbal v rozvojovém světě.....	16
5.5 Sport a MDGs.....	17
6 FIFA	20
6.1 Mezinárodní fotbalová federace.....	20
6.2 Kandidáti 2010.....	20
6.3 Jihoafrická republika jako pořadatel.....	21
7 Vliv velkých sportovních událostí na rozvoj státu	23
7.1 Sportovní události v rozvojovém světě.....	23
7.2 Závazky a cíle pro Jihoafričany.....	23
8 Vliv pořádání mistrovství na socio-ekonomickou situaci v Jihoafrické republice	25
8.1 Pořádající města.....	25
8.2 Bezpečnost.....	25
8.2.1 Bezpečnostní situace v JAR.....	25
8.2.2 Situace ve velkých městech.....	26
8.2.3 Základní pravidla pro bezpečnou turistiku.....	27
8.2.4 Zvláštní opatření.....	27
8.3 Infrastruktura.....	28
8.3.1 Investice do infrastruktury.....	28
8.3.2 Budování dopravy.....	29
8.3.3 Stadiony.....	29
8.4 Pohár konfederace.....	30
8.5 Vliv na sociální sektor.....	32
8.5.1 Sociální programy.....	32
8.5.2 FIFA a její projekty.....	35
9 Důsledky pořádání mistrovství světa v kopané	36
9.1 Důsledky pořádání mistrovství světa.....	36
9.1.1 Pozitivní dopady.....	36
9.1.2 Negativní dopady.....	36
9.2 Důsledky rozvoje.....	37
9.2.1 Pozitivní vývoj.....	37
9.2.2 Negativní vývoj.....	37
10 Možné budoucí využití nabytých prostředků z pořádání světového šampionátu	39
11 Závěr	41
12 Shrnutí	43
13 Summary	44
14 Zdroje	45

1. Úvod

Fotbal je nejsledovanějším a nejoblíbenějším sportem na světě. Postavíte-li kolem sebe lidi nejrůznějších národů z nejrůznějších koutů světa, určitě si nebudou rozumět a nebudou vědět, jak si v této situaci poradit. Ale jakmile mezi ně hodíte fotbalový míč, okamžitě pookřejí a budou vědět co si počít. Fotbal je totiž jazyk, kterému lidé po celém světě rozumí velmi podobně.

Fotbal nezná hranic. Je to fenomén, který pohlcuje miliony lidí po celém světě. Mohou ho hrát muži i ženy, není omezen věkem a je velmi jednoduchý na pochopení. Fotbal, jako kterýkoli jiný sport, kladně ovlivňuje zdraví, ale neplní pouze funkce zábavy a udržování dobré fyzické kondice. Sport celkově je nepostradatelnou složkou každé dobře fungující společnosti. Jeho pomocí se pomalu odbourávají kulturní a rasové rozdíly. Dává naději lidem žijícím ve válce, chudobě a hladomoru. Fotbal jakožto kolektivní sport napomáhá komunikaci a spolupráci. Díky své obchodovatelnosti a populárnosti představuje obrovskou ekonomickou sílu. Poskytuje nespočet pracovních míst a přispívá k místnímu rozvoji. Sport je jednoznačně obrovskou investicí s ještě větší návratností. A to z něj dělá obrovský příslib pro rozvojové země. Vše výše napsané je nepostradatelné v jejich tolik potřebném rozvoji.

Obrovská mediální show, jakou bezesporu pořádání Mistrovství světa právě ve fotbale představuje, je velikou příležitostí pro rozvojový stát jako Jihoafrická republika. Sport, jako prostředek rozvoje, je používán již dlouho, ale do širšího povědomí veřejnosti se dostal až při Letních olympijských hrách v Pekingu v roce 2008 a právě tato myšlenka mě přivedla ke zpracování tohoto tématu. Proto jsem se tedy rozhodl zanalyzovat tolik potřebný rozvoj, prostřednictvím mého nejoblíbenějšího sportu, v Jihoafrické republice.

2. Metodologie

Při zpracování bakalářské práce jsem pracoval s anglicky i česky psanými zdroji. Anglicky psané zdroje jsem překládal, analyzoval a vybral ty, které byly pro mou práci podstatné a relevantní. Práce byla zpracována především na základě internetových zdrojů, využity byly však i poznatky z editovaných knih a publikací, které se tímto tématem zabývají. Při výběru editovaných knih jsem kladl důraz na autory, kteří se přímo setkali se situací, kterou popisují a poskytují tak informace z první ruky.

Co se týče elektronických zdrojů, pracoval jsem převážně s oficiálním dokumentárním filmem FIFA, vydaným speciálně k mistrovství světa 2010. Statistická data jsem získával především z webových stránek CIA (anglická verze) a vládních stránek Jihoafrické republiky. Pro citace v textu byl zaveden systém poznámek pod čarou, které odkazují na seznam použitých zdrojů na konci práce.

3. Cíl práce

Cílem bakalářské práce je analýza situace sociálního a ekonomického rozvoje v Jihoafrické republice prostřednictvím pořádání Mistrovství světa v kopané v roce 2010. Práce se bude zabývat problematikou Jihoafrické republiky a jejím řešením prostřednictvím vlivu velké sportovní události, bude se snažit zhodnotit kladné i záporné důsledky, nastíní samotný koncept sportu a rozvoje a poukáže, proč by měl sport hrát daleko větší roli v současné rozvojové spolupráci.

Nejprve bude stručně představena Jihoafrická republika, jako pořadající země mistrovství světa v kopané 2010. V další kapitole bude zmíněn sport jako prostředek rozvoje a popsána situace kolem fotbalu v Africe. Dále pak bude následovat představení organizace FIFA jako organizátora samotného mistrovství světa a budou zohledněna kritéria výběru kandidáta. Následující kapitola se bude věnovat hlavní podstatě tématu a to vlivu na sociální i ekonomickou situaci v zemi. V předposlední kapitole budou popsány pozitivní i negativní důsledky pořádání mistrovství světa v kopané a důsledky rozvoje s nimi spojené. Poslední kapitola se bude zabírat budoucí udržitelností a možným využitím získaných prostředků prostřednictvím pořádání světového šampionátu.

4. Jihoafrická republika

4.1 Stručná charakteristika

Jihoafrická republika je zemí prvního i třetího světa. Kontrasty mezi modernou a zaostalostí můžeme spatřit takřka na každém rohu. Vedle prvotřídního chirurga tu můžeme využít i služby léčitelů a medicinmanů. Homosexuálové mohou adoptovat děti a vesničané zabíjejí domnělé čarodějnice a obětovávají bohům. Prastaré tradice venkovanů jsou v kontrastu s mobilními telefony a elektronickou poštou, luxusní opevněné vily se zrezivělými plechovými chatrčemi a nablýskaná auta s rozpadajícími se taxíky. Černému obyvatelstvu tu vládne fotbal, bílému ragby. Většině obyvatel naší planety se ve spojitosti s touto africkou zemí dnes vybaví tři věci. První a druhá spolu úzce souvisí a jsou to Nelson Rolihlahla Mandela a apartheid. Tou třetí je fotbalové mistrovství světa pořádané letos na jihu Afriky. Země je to velická, počet obyvatel relativně nízký. Zásoby nerostných surovin se zdají nevyčerpatelné.

Jak název napovídá, Jihoafrická republika leží na samém jihu černého kontinentu. Svou rozlohou (1 219 090 km²)¹ i počtem obyvatel (49 109 107)² patří na přední příčky nejen afrického, ale i světového žebříčku. Hlavní města jsou zde tři – Pretoria je administrativní, Kapské Město zase ústavní a Bloemfontein soudní.³ Státní hranice má Jihoafrická republika společné s Botswanou, Namibií, Mozambikem, Svazijskem, Zimbabwe a Lesothem, které tvoří horskou enklávu. V rámci afrického kontinentu je jednou z úplně nejvyspělejších zemí, co se ekonomiky týče. Vytváří 25 % HDP celého afrického světadílu, a drží zde i prvenství ve spotřebě i výrobě elektrické energie. Nicméně při svém HDP na obyvatele, který se v posledních letech dostal na 10 100 amerických dolarů⁴, nám dokazuje jen relativní sílu své ekonomiky, z pohledu Evropana, a řadí tak Jihoafrickou republiku mezi rozvojové země.⁵

4.2 Státní zřízení a uspořádání země

Jihoafrická republika je pluralitní federativní republika, která se od ukončení apartheidu dne 27. 4. 1994 vyvinula v demokratický stát. Zákony apartheidu znamenaly zákaz

¹ CIA – The World Factbook (2010), <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

² CIA – The World Factbook (2010), <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

³ South Africa government information (2010), <https://www.info.gov.za/aboutsa/glance.htm>

⁴ CIA – The World Factbook (2010), <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

⁵ DAC List of ODA Recipients (2007), <https://www.oecd.org/dataoecd/32/40/43540882.pdf>

smíšených manželství, vytvoření separátních pláží, autobusů či škol. Každé novorozeně bylo podrobena rasové klasifikaci, byl zde zákaz černošských politických stran a odborů, černošské obyvatelstvo nesmělo bydlet s bílými ani překračovat hranice oblastí osídlených bělochy.⁶ Roku 1996, spolu s vítězstvím Afrického národního kongresu ve volbách, přijali v Jihoafrické republice jednu z nejpokrokovějších demokratických ústav na světě, na jejímž základě byla všem obyvatelům poprvé zaručena stejná práva.⁷

V současné době se zde uznává 11 úředních jazyků. Jsou to angličtina, afrikánština, isiNdebele, Sepedi, Sesotho, isiSwati, Xitsonga, Setswana, Tshivenda, isiXhosa a isiZulu. Určitou přednost zde má angličtina, ale převážná většina obyvatel považuje za svůj mateřský jazyk afrikánštinu, která se vyvinula z kapské holandštiny.

Jihoafrická republika je členem OSN, Commonwealthu a Jihoafrického rozvojového společenství.

4.3 Obyvatelstvo

Jihoafrická republika je mladý stát, co se do věku svých obyvatel týče. Průměrný věk je u mužů 24 let a u žen 25 let.⁸

Školou povinný je každý od 7 do 16 let. Celková gramotnost je 86,4 %.⁹ Na této statistice mají lví podíl absolventi některé ze zahraničních univerzit.

Etnika jsou v Jihoafrické republice velmi rozmanitá. Černochoů je na samém jihu Afriky 79 %, bělochů 9,6 %, míšenců 8,9 % a asiátů 2,5 %.¹⁰ Převážnou většinu tedy tvoří černí Afričané, kteří jsou hrdí na své etnické kořeny. Dělí se do několika národnostních skupin, které se zabydlely v různých částech země a v každém koutu země se tak můžeme setkat s nejrůznějšími kulturami. Mezi nejznámější národnostní skupiny patří Sanové, Khoinové a příslušníci kmenů Zulu, Xhosa, Ndebele, Sotho či Tswana.

Mezi největší problémy v Jihoafrické republice patří vysoký výskyt AIDS a také vysoká kriminalita, díky které působí tato země jako nebezpečná destinace.

4.4 Přírodní poměry

Povrch Jihoafrické republiky je velice pestrý. Z vnitrozemské náhorní planiny o průměrné nadmořské výšce 1200-1500 m klesá území na severu a severozápadě k pouštní

⁶ Knemeyer (2004)

⁷ Kalivoda (2008)

⁸ CIA – The World Factbook (2010), <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

⁹ CIA – The World Factbook (2010), <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

¹⁰ CIA – The World Factbook (2010), <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>

oblasti Kalahari s typickou pouštní krajinou, na severovýchodě k nížině Limpopo s charakterem buše. Na východě a jihovýchodě náhorní plošiny se táhnou Dračí hory, jejichž vrcholy se tyčí přes 3000 metrů vysoko. Více než 40 % celého území země leží v nadmořské výšce nad 1210 m. Oblast Witwatersrandu na severovýchodě je nejlidnatější oblastí Jihoafrické republiky s městy jako Johannesburg a hlavním městem Pretoria. Tato oblast je tvořena geologicky nejstaršími horninami na světě a je proslulá obrovským přírodním bohatstvím, především diamanty a zlatem. Tyto dvě nerostné suroviny jsou také hlavním vývozním artiklem země.

4.5 Klima

Podnebí se zde odvíjí od rozmanitosti povrchu. Od typického pouštního v oblasti Kalahari přes vysokohorské až k pobřežnímu podnebí středomořského charakteru. Na východě je více srážek, díky teplému Agulhasskému proudu, který omývá jihovýchodní pobřeží, než na západě, kde omezuje tvorbu srážek studený Bengálský proud.

Vzhledem k poloze na jižní polokouli je zde opačné roční období. To znamená, že zima začíná v dubnu a končí v září. Během konání šampionátu zde tedy bude relativně chladno, ve vyšších polohách tak může sněžit a být mrazivo. To bude platit především pro Johannesburg, který se rozkládá 1500 metrů nad mořem. Ještě o něco výše se nachází další pořadatelské město Rustenburg, které je vzdálené od nejlidnatějšího jihoafrického města 150 kilometrů směrem na sever.

4.6 Hospodářství

Jako jediný industrializovaný stát v Africe má Jihoafrická republika největší HDP na černém kontinentu. Je však nutné brát v potaz, že se jedná o zemi značných kontrastů. Více jak polovina HDP pochází z oblasti kolem Pretorie, Witwatersrandu a Johannesburgu. Skoro polovina obyvatel tak žije v bídě. Chybějí tři miliony domů, další 3 miliony bytů nemají elektrický proud, elektřinu nemá 86 % černošských škol a 17 000 klinik. 12 milionů lidí nemá přístup k pitné vodě a 21 milionů lidí žádné hygienické zázemí.¹¹ Díky bohatým zásobám nerostných surovin je hlavním odvětvím průmysl a v poslední době rozmach služeb. Významný podíl na jihoafrické ekonomice má také turistický ruch.

¹¹ Kalivoda (2008)

4.7 Historie

Historie této země je velmi bohatá. Každý z nás se učil o archeologických nálezech Australopitheců na tomto území. Za prvního námořníka, který obeplul mys Dobré naděje, a také ho tak pojmenoval, je považován Portugalec Bartholomeo Diaz. Významnější pro Jihoafrickou republiku je ale Jan van Riebeeck, který 6. dubna 1652 zakotvil v zátocě u Stolové hory a zřídil zde zásobovací stanici holandské Východoindické společnosti. Dal tak založit pozdější Kapské Město. Holanďané a později Francouzi, Britové a Němci, tak začali měnit průběh jihoafrických dějin.¹² Začali zakládat pole a orat půdu. Ale bez pomoci původního obyvatelstva by se jim to nepovedlo. Jenže domorodá dobrá vůle byla opětována potlačováním a odepíráním nejrůznějších práv. Vše tedy dospělo k dobře známým nepokojům a válkám.

¹² Knemeyer (2004)

5. Sport a rozvoj

5.1 Historie sportu pro rozvoj

Jedním z prvních příkladů využití sportu především pro sociální rozvoj, byly řecké olympijské hry. Olympijské hnutí bylo založené někdy kolem 8. století před Kristem. Tato myšlenka, spojená s celkovým rozvojem, se pravděpodobně objevila i při příchodu moderních olympijských her.

Sport se začal využívat k dosažení cílů spojených s rozvojem již po první světové válce, kdy humanitární pracovníci Společnosti národů začali využívat sport ke zlepšování podmínek obětí konfliktů a přírodních katastrof.

V roce 1978 Generální konference UNESCO přijala Mezinárodní Chartu tělesné výchovy a sportu. Charta uznala tělovýchovu a sport jako základní právo pro všechny a uznala ho jako důležitou součást vzdělávacího systému. Právo dětí na sport poprvé uznala Konvence OSN o právech dítěte z roku 1989. Tato konvence je základním nástrojem pro lidská práva, který poskytuje zákonnou ochranu pro chlapce a dívky do 18 let.

Do širšího povědomí lidí se, díky dvěma významným konferencím, dostalo propojení sportu a rozvoje na začátku 21. Století. První se uskutečnila v roce 2003 ve Švýcarsku. Tato konference byla první mezinárodní událostí, které se zúčastnili lidé ze sportovních federací, vlád, orgánů OSN, médií, ale také zástupci z řad atletů a sportovců. Druhá konference se konala v Zambii v roce 2007 a nazývala se „Next Step“. Tato konference byla první mezinárodní konferencí pro sport a rozvoj, která se konala v Africe. Bylo zde potvrzeno, že sport a fyzická aktivita hraje významnou roli pro dosažení Rozvojových cílů tisíciletí.

K poslední významné události došlo v roce 2007. Evropská komise vydala dokument *Bílá kniha o sportu*, který prohlašuje, že EU bude propagovat využívání sportu v mezinárodní rozvojové politice jako nástroje pro dosažení rozvoje.¹³

5.2 Sport a rozvoj

Sport působí jako silný integrační fenomén a prostředek pro rozvoj společností v globálním měřítku. Posiluje vztahy mezi lidmi, pomáhá navázat komunikaci mezi znepřátelenými stranami, podporuje toleranci a schopnosti řešit konflikty v mírovém duchu. Stává se prostředkem ke zvýšení spolupráce a porozumění mezi jednotlivci, společnostmi

¹³ Poltorák (2009)

a konečně i mezi zeměmi po celém světě, bez ohledu na jejich společenské, ekonomické a politické postavení. Sport také učí spolupráci se spoluhráči a respektu ze soupeře. Sport pomáhá překonávat kulturní a etnické rozdíly a propaguje zdravý styl života. Pomáhá překonávat traumata, vede lidi k sebeúctě, k úctě k druhým a dává jim naději. Aktivita a potřeby spojené se sportem mohou také vytvářet pracovní místa a pomáhají tím místnímu rozvoji. Tím, že propaguje zdravý životní styl, vede k menší pravděpodobnosti nákazy závažných onemocnění.

5.3 Klíčoví aktéři

V souvislosti s pořádáním mistrovství světa v kopané jsou pro nás relevantními aktéry čtyři z deseti uváděných klíčových aktérů sportu a rozvoje.

Sportovní organizace

Mezinárodní sportovní organizace, jako je FIFA, provádějí a podporují projekty spojené se sportem a rozvojem. Nabízejí svoji pomoc při katastrofách nebo jiných mezních situacích. FIFA v poslední době velice intenzivně pracuje na posílení role fotbalu v rozvojových zemích. Stále více využívá velkých mezinárodních sportovních událostí k odpovídání na důležité rozvojové a mírové otázky. Mezinárodní sportovní organizace také aktivně pracují na rozvoji programů, které podporují vzdělání, lékařskou péči (obzvláště prevenci HIV/AIDS) a životní prostředí.

Sportovci

Sportovci a profesionální sportovní týmy jsou zřejmě nejviditelnějšími zastánci Sportu a rozvoje. Díky svým úspěchům a popularitě plní roli vzorů a poslů naděje. Neobyčejná oblíbenost sportu dělá ze sportovců nejefektivnější mluvčí. A nemusí se jednat ani o mezinárodní známost sportovce, protože funkci vzorů mohou plnit i na regionální úrovni. Nejznámějším osobnostem světa, které se významně zapojily do dobrovolnické spolupráce s UNICEF, se dostalo označení „Vyslanci dobré vůle“.

Vlády

Vlády jednotlivých zemí také investují do sportu. Podporují myšlenku, aby byl sport pro všechny. Ministerstva financí jsou klíčovými aktéry v tomto procesu, protože jsou tvůrci ekonomického rozvoje a redukuje chudobu v zemi. Ministerstva sportu hrají také důležitou

roli. Hlavně v případech spolupráce na ministerstvech zodpovědných za vzdělání, zdravotnictví, ekonomický rozvoj a práci pro své obyvatele.

Nevládní neziskové organizace (NNO)

Jsou nepostradatelnými realizátory projektů, při kterých předávají zkušenosti a znalosti a angažují více členů občanské společnosti. Nevládní neziskové organizace byly mezi prvními, kdo uznal potenciál Sportu a rozvoje. Sport používají jak mezinárodní NNO zaměřené na humanitární pomoc a rozvoj, tak i organizace, které využívají sport k realizaci lokálních rozvojových a mírových cílů. V mnoha případech NNO fungují jako prostředník. Třeba mezi vládou a komunitami, kterým pomáhají.

5.4 Fotbal v rozvojovém světě

Fotbal není v Africe pouze jen fotbal. Je to také obrovská životní příležitost a jedna z mála nadějí na lepší budoucnost. Často je to příležitost jediná. A je i obrovskou školou pro život. Fotbal hraje v Africe úplně každý a každého tak dokáže povzbudit v těžkých životních chvílích. Mimo všechny sociální, stmelující a konflikty urovnávající zisky z fotbalu a sportu obecně, můžeme najít spoustu dalších důvodů, proč říct fotbalu v afrických zemích ANO.

Vzorovým příkladem pro nás může být největší sportovně-rozvojový projekt v Africe. Keňská MYSA, působící v nairobském slumu Mathare. Za 20 let své systematické práce dokázala využít fotbal jako odrazový můstek pro talentovanou mládež k získání sebevědomí, vůdcovských schopností a vzdělání. Dnes v chudinských čtvrtích Nairobi organizuje celoroční fotbalové soutěže pro více než 1 100 týmů ve 100 ligách, celkem pro více než 17 000 zájemců.¹⁴ V chudinských čtvrtích tak fotbal plní neocenitelnou službu. Poskytuje lidem zábavu a radost, dává jim šanci zahrát si tolik milovanou hru. Mohou tak ventilovat přebytečnou energii pozitivně a ne násilně.

Nedílnou součástí velice skromných tréninkových center je i školní vyučování, kde mladí lidé z chudinských čtvrtí získávají znalosti a všeobecný rozhled. Pokud se tedy nakonec dotyčnému nepodaří uskutečnit jeho sen stát se špičkovým fotbalistou, zůstanou mu pro život hodnotné zkušenosti a alespoň nějaké vzdělání – což není v afrických poměrech žádnou samozřejmostí. Motivace je zřejmá a také podložená. Důkazem úspěšnosti tohoto projektu je schopnost generovat špičkové fotbalisty. V současné době má hned dvojí zastoupení v první

¹⁴ Ujfuluši (2007)

keňské lize a více než polovina stávajícího keňského národního týmu prošla nairobskými slumovými ligami.¹⁵

Dále fotbal velmi intenzivně pomáhá například s bojem proti AIDS. Mimo to, že v klubech dávají informace hráčům, kteří je přenesou dál mezi ostatní obyvatele, je tu spousta jiných cest, jak bojovat proti viru HIV. Hráči se v čase, kdy netrénují, účastní osvětových kampaní proti AIDS, pro něž jsou speciálně vyškoleni.

Těmito příspěvky k rozvoji zaostalých oblastí se můžeme dostat k tomu, jak sport přispívá k dosažení Mezinárodních cílů tisíciletí (MDGs).

5.5 Sport a MDGs

Sport, který je v rozvojovém světě reprezentován převážně fotbalem, přímo přispívá k dosažení MDGs. Účinně slouží k dosažení cílů týkajících se vzdělávání, rovnosti pohlaví, snížení počtu vážných nemocí nebo třeba životního prostředí. Fotbal je zároveň vlivným médiem, které může lidem sdělovat důležité informace a poselství.

1. cíl: Odstranit extrémní chudobu a hlad

Sport může do jisté míry pomoci ekonomickému rozvoji země. Každé z jednotlivých odvětví sportovní ekonomiky může vytvářet pracovní místa a s nimi spojené prostředky pro lepší životní úroveň. Dále sport z ekonomického hlediska napomáhá stavbě infrastruktury, což můžeme pozorovat například v práci sportovních federací jako je FIFA. Její programy rozvíjejí sportovní infrastrukturu zemí, které podporují účast ve sportu, a také vytváří telekomunikace nebo dopravní systémy.

2. cíl: Dosáhnout základního vzdělání pro všechny

Týmové sporty pomáhají dětem a mladým lidem naučit se vzájemnému respektu a učí je i jiné důležité hodnoty, jako je poctivost, fair play a dále třeba dodržování pravidel. Učí se, jak se vyrovnat s porážkou, jak se postavit k výhře, a také jak se vyrovnat s konkurencí. Tohle jsou základní hodnoty, které jsou důležité nejen pro sport, ale i pro život. Dále jsou pro sportovce a hráče připravované různé vzdělávací kurzy a například MYSA nabízí stovkám svých nejaktivnějších hráčů školní stipendia. Tím pomáhá rozšiřování vzdělání i do těch nejchudších vrstev. Také napomáhá rozšiřovat základní znalosti týkající se nebezpečných nemocí a zvláště pak AIDS.

¹⁵ Ujfalusi (2007)

3. cíl: Prosazovat rovnost pohlaví a dát více příležitostí ženám

Dalším z viditelných přínosů je také prosazování rovnosti mezi mužem a ženou. Ve vyspělých státech se tahle záležitost stala naprostou samozřejmostí, ve většině rozvojových zemí však tento problém nadále přetrvává. Rovnost mužů a žen je základním cílem rozvoje a patří k základním a všeobecně uznávaným právům. Rozvojově smýšlející fotbalové kluby se snaží dávat ženám velkou příležitost, aby se aktivně zapojily. Snaží se dostat do povědomí chlapců a mužů, že i žena je stejně prospěšná a důležitá pro tým. Například v některých smíšených afrických týmech jsou závazná pravidla, jako že skóre zápasu se začne počítat až po prvním gólu, který vstřelí žena, nebo že branka vsítěná ženou platí za dvě. Tím je docíleno toho, že chlapci v týmu dívku povzbuzují a dávají jí tak větší prostor k seberealizaci. Dívky si zároveň zvedají sebevědomí a začínají se cítit stejně potřebné, jako muži. Od sportu se potom tento vzájemný respekt přenáší také do normálního života a postupně se tím boří staré zažité normy. Sport dále umožňuje ženám a dívkám přístup do veřejných prostor, kde mohou získávat a rozvíjet nové dovednosti a kde mají svobodu projevu a pohybu. Může také podpořit vzdělávání, komunikační, vyjednávací a vůdcovské schopnosti žen.

4. cíl: Snížení dětské úmrtnosti a 5. cíl: Zlepšení zdraví matek

Je obecně známé, že sport a fyzická aktivita mají velký význam pro zlepšení fyzického, sociálního a duševního zdraví u mladých lidí a také matek. Vhodné formy sportu a fyzické aktivity mohou hrát významnou roli při prevenci a léčení mnoha nepřenositelných nemocí. Aktivní sportování, zlepšení stravy, odrazování od kouření, alkoholu a drog výrazně pomáhá udržet dlouhodobé zdraví u každého z nás. Všechny tyto věci jsou základními zásadami sportovců, kteří jsou k nim velmi silně motivováni.

6. cíl: Bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi

Onemocnění HIV/AIDS je jedno z největších nebezpečí ohrožující lidský život. V současné době OSN odhaduje, že více jak 42 milionů lidí je nakaženo touto nemocí a další desítky milionů jsou v ohrožení z nakažení virem HIV.¹⁶ Tato smrtelná nemoc nemá vliv jen na zdraví obyvatel, ale také na ekonomický rozvoj a bezpečnost. Sport může být jedním z účinných prostředků, který pomáhá bojovat s touto nemocí a zmírnit její rozšíření. Začátek pomoci je v dostatku informací. Vzhledem k tomu, že trenéři a organizátoři sportovních akcí mají u hráčů důvěru mnohem větší než kdokoli jiný, je právě na nich, aby s hráči probírali

¹⁶ United Nations (2003), <https://www.un.org/webcast/usaeng030922.htm>

citlivé otázky týkající se sexu a vzdělání týkajícího se prevence HIV/AIDS. Hráči se potom v rámci svých týmů a klubů snaží tyto informace rozšířit mezi ostatní pomocí propagace v ulicích, kdy používají různé plakáty a jiné pomocné materiály. Dále se aktivně účastní různých televizních reklam nebo se nechávají fotit na billboardy s touto tematikou. Další věc, která napomáhá informovat obyvatele o tomto problému je například namluvení krátkých spotů do rádia nebo televize, které se vysílají o poločasové přestávce zápasů národního týmu. Vzhledem k vážnosti tohoto problému je třeba mobilizovat všechny dostupné složky, které mohou nějak přispět ke zlepšení situace. Sport se tak stává vysoce efektivním nástrojem pro zvyšování veřejného povědomí o HIV/AIDS.

7. cíl: Zajistit trvale udržitelný rozvoj životního prostředí

V zájmu sportovních klubů je také pečovat o životní prostředí. Faktory, jako například škodliviny ve vodě, vzduchu a v půdě nebo ultrafialové záření mají negativní vliv na zdraví sportovců. Příkladem toho, jak se sport snaží přispívat ke zlepšování životního prostředí, může být program pravidelných úklidů ve slumech, jichž se týmy účastní. Motivace je individuální, ale také skupinová. Každý hráč dostává za pomoc při úklidech body do vlastní tabulky aktivit a ty mohou vést až ke školnímu stipendiu. Pokud se pak sejde tým v dostatečném počtu jako celek, získá do celoroční tabulky šest bodů, tedy dvakrát víc než za vítězství v utkání.

8. cíl: Vytvořit světové partnerství pro rozvoj

Poslední z osmi cílů se týká partnerství v otázce světové pomoci. Tento cíl se týká vytvoření globálního partnerství pro rozvoj zapojením celé společnosti. Díky vzájemné sportovní spolupráci, do které se může zapojit každý z rozvojových států, může být zvětšeno povědomí o řešení jiných problémů, které už se sportu netýkají. Pokud se týmy z těchto států účastní různých mezinárodních utkání a turnajů, dostávají se do různých jiných organizací a projektů, které dohromady tvoří velkou celosvětovou síť.

6. FIFA

6.1 Mezinárodní fotbalová federace

Tato organizace, se sídlem ve švýcarském Curychu, je fotbalovou federací, která sdružuje 208 fotbalových asociací po celém světě. Za hlavní cíl si dává zlepšování fotbalových podmínek v jednotlivých zemích.¹⁷ Díky své dlouholeté humanitární tradici, tak společně s důrazem kladeným na fotbal, podporuje sociální a ekonomický rozvoj v potřebných regionech.

Tvoří ji šest fotbalových konfederací. Asijská AFC, africká CAF, jihoamerická CONMEBOL, evropská UEFA, pro Oceánii OFC a konečně pro oblast Severní Ameriky, Střední Ameriky a Karibiku CONCACAF.

6.2 Kandidáti 2010

Svou společenskou odpovědnost k dění v rozvojovém světě FIFA přijala ještě vážněji 15. 5. 2004, kdy rozhodla, že 19. světový šampionát ve fotbale v roce 2010 se bude konat v Jihoafrické republice. Zasadili se o to velkou měrou sám prezident FIFA Joseph S. Blatter a bezesporu nejznámější Jihoafričan Nelson Mandela. A proto nebylo divu, že porazili konkurenci v podobě Maroka a Egypta. Již dříve tak bylo jasné, že díky rotaci kontinentů, prosazené Blatterem, bude poprvé v dějinách fotbalových šampionátů pořádat mistrovství světa černý kontinent. Africký fotbalový sen se tak stal skutečností.

Že se letošní fotbalový svátek koná v Jihoafrické republice ovšem není pouhou sázkou na asi nejznámějšího afrického politika a jeho prověřené schopnosti. FIFA měla hned několik pádných důvodů k tomu, aby zvolila právě tohoto kandidáta. Ale na druhou stranu je nutné podotknout, že se také měla čeho obávat.

V první řadě musela FIFA vycházet z dřívějších zkušeností jednotlivých zemí v pořádání jiných rozsáhlých sportovních akcí světového či afrického formátu. Pro Maroko v tomto ohledu bylo relevantní snad pouze pořádání Afrického poháru národů v roce 1988. Egypt měl se stejnou fotbalovou událostí jako pořadatel co dočinění hned čtyřikrát. V letech 1959, 1974, 1986 a naposledy 2006. A navíc Egypt byl hostitelskou zemí mistrovství světa ve fotbale hráčů do 20 let v roce 2009. Tato země tedy měla poměrně dost zkušeností s pořádáním velkých fotbalových akcí. Jihoafrická republika pořádala do letošního roku

¹⁷ FIFA (2010), <http://www.fifa.com/aboutfifa/federation/index.html>

pouze jedinou fotbalovou akcí. Africký pohár národů v roce 1996. Do jejích karet ale hrála fakta jiných kvalitně uspořádaných sportovních akcí. První z nich bylo mistrovství světa v rugby v roce 1995. Hostit tak velkou událost pouze rok po ukončení apartheidu a vypořádat se s ní úspěšně vedlo k dalšímu úspěšnému tahu. Tím bylo na jih Afriky přidělit pořádání dalšího světového šampionátu. Tentokrát se jednalo o rok 2003 a o světové měření sil v kriketu. Za zmínku také stojí prestižní golfový turnaj Prezidentův pohár, pořádaný v témže roce. Díky jeho úspěchu se Jihoafrická republika mohla chopit o rok později pořádání Mezinárodního mistrovství v ženském golfu.¹⁸

Kandidatura těchto tří zemí byla podložena klubovým fotbalem. Nejlepší a také patřičně zajištěný klubový fotbal se hraje právě na samém severu a jihu Afriky. Jen tyto země splňují kritéria, která v Evropě klademe na profesionální soutěže. Fungující sponzoring a marketing, prodej vysílacích práv a měsíční platy výrazně přesahující státní průměr. Na samé špici afrického žebříčku stojí právě Jihoafrická republika. Sponzorské smlouvy se značkovými firmami a kontrakty s televizními společnostmi se pohybují v řádech desítek milionů. Že je o fotbal v Jihoafrické republice obrovský zájem dokazuje nejpoblábnější místní klub Kaizer Chiefs, který se při domácích zápasech může běžně spolehnout na podporu 30 000 diváků a jeho roční rozpočet se blíží hranici deseti milionů dolarů.¹⁹

6.3 Jihoafrická republika jako pořadatel

Zkušenosti a úspěchy s pořádáním předchozích sportovních akcí, a také dobré fotbalové zázemí v zemi, byly hlavními důvody pro celkem jasnou volbou FIFA, přidělit Jihoafrické republice mistrovství světa v kopané 2010. A tak se mohla jihoafrická vláda začít těšit a počítat. Její rozpočet ze začátku kalkuloval s investicemi ve výši 330 milionů dolarů. Šampionát by ovšem měl pro nejsilnější ekonomiku na kontinentu znamenat přínos tří miliard dolarů. Navíc by mělo být vytvořeno na 160 000 nových pracovních míst a do země by se měly přijet podívat přes tři miliony turistů.

Jedinou znepokojující věcí byla pro FIFA kriminalita. Podle agentury OSN pro drogy a kriminalitu je Jihoafrická republika na druhém místě světa v absolutním počtu napadení, která končí vraždou napadeného, přepočítaných na počet obyvatel. Na dva tisíce lidí připadá jeden zavražděný. Děsivá je i statistika znásilnění – poslední uveřejněné údaje o počtu

¹⁸ Cornelissen (2006)

¹⁹ Ujfalusi (2007)

znásilnění udávají, že na tisícovku obyvatel připadá jeden znásilněný.²⁰ To je s přehledem první místo – žádná jiná země na světě nemá jednoho znásilněného člověka už na tisíc obyvatel, vždy je to výrazně více. S ohledem na tyto hrozivé statistiky, se zdá rozhodnutí FIFA jako sázka do loterie. Vypořádat se během šesti let s tak vysokou kriminalitou v zemi bude pro Jihoafrickou republiku rozhodující v otázce úspěšného průběhu samotného turnaje.

²⁰ United Nations Office on Drugs and Crime, Centre for International Crime Prevention (2000), http://www.nationmaster.com/graph/cr_i_rap_percap-crime-rapes-per-capita

7. Vliv velkých sportovních událostí na rozvoj státu

7.1 Sportovní události v rozvojovém světě

Mistrovství světa v kopané a Olympijské hry jsou největšími sportovními akcemi pořádanými na naší planetě. Ze sportovního a společenského hlediska se vybrané hostitelské zemi nemůže dostat větší pocty, než dostat možnost uspořádat jednu z těchto megalomanských akcí.

Každá velká sportovní událost je sice krátkodobou záležitostí, ale je jednoznačně spojená s velkým nárůstem turismu a vede k trvalému ekonomickému prospěchu v pořádajícím regionu.²¹ Nenajde se ani jedna hostitelská země, která by se snad nechtěla ukázat v tom nejlepším světle. Je nutné obětovat hodně času přípravám, aby se dostavil celkový úspěch. Dále je velmi důležité zaměřit se na svoje slabá místa a udělat z nich přednosti. Udělat si tak reklamu jak mezi turisty, tak i u mezinárodních organizací. Turistů vracejících se do destinací, která uspokojila jejich požadavky, není nikdy dost. Jakákoli dobře uspořádaná sportovní akce může posunout danou zemi v pomyslném žebříčku kandidátů na další akce na vyšší pozice. A každý rok se nejvyšší představitelé mezinárodních sportovních organizací rozhodují hned několikrát co a kam přidělit. Všichni potenciální pořadatelé jsou ochotni investovat do těchto událostí nemalé částky, protože při vydařeném hostitelství se jim investice několikanásobně vrátí. Jedná se především o investice do infrastruktury, aby vyhověla očekávanému přílivu turistů. Koneckonců jde přeci o peníze, a to je pak člověk schopný dělat divy. A v Jihoafrické republice tomu není v tomto ohledu jinak. A není se čemu divit v zemi s tolik potřebným rozvojem.

7.2 Závazky a cíle pro Jihoafričany

Všichni Jihoafričané si hned od začátku velice dobře uvědomovali, že je nečeká nic lehkého. Že je před nimi obrovská výzva a čeká je hodně dřiny, kdy budou muset zapojit všechnu svou energii a entuziazmus. Pohledy celého světa se teď obrátí z pořádání prvního mistrovství světa na africké půdě na světový šampionát v Jihoafrické republice. Moc dobře si byli vědomi, že je všechna světová média budou propírat skrz jejich bezpečnostní situaci v zemi. A oni jsou připraveni celému dotěrnému světu ukázat, že jsou schopni něčeho

²¹ Van der Westhuizen (2007)

dosáhnout i bez cizí pomoci. Chtějí ukázat, že Evropané a celý svět o nich mají zkreslené představy a chtějí jim je vyvrátit.

Představit tak svoji zemi bezpečnou. Udělat všechno pro zlepšení katastrofální bezpečnostní situace v okolí slumů. Začít tak pomalu odbourávat propastný rozdíl mezi bohatými a chudými, mezi městy a vesnicemi. Přivítat fotbalové fanoušky, kteří k nim podniknou dlouhou cestu, se vší noblesou a poskytnout jim prvotřídní servis. Investovat tedy do infrastruktury. Prostřednictvím fotbalu v zemi rozpoutat kampaně na podporu vzdělání, zdraví nebo boje proti HIV/AIDS. Fotbal se tak pro ně stává něčím daleko větším než jen pouhou hrou.

8. Vliv pořádání mistrovství na socio-ekonomickou situaci v Jihoafrické republice

8.1 Pořádající města

Světový šampionát se bude konat v devíti jihoafrických městech. Jedná se o Kapské město, Zátoku Nelsona Mandely – Port Elizabeth aneb Alžbětín přístav, Mangaung – Bloemfontein, Johannesburg, Durban, Tshwane – Pretoria, Nelspruit, Rustenburg a Polokwane. Těchto destinací se vliv pořádání největší letošní sportovní události dotkne samozřejmě nejvíce. Důvod proč zvolit tolik destinací napříč celou republikou byl zřejmý. Jihoafrická republika tak chtěla přivést fotbalové mistrovství světa do všech koutů své země. A samozřejmě tak chtěla dopřát co možná největšímu počtu měst možnost profitovat z této akce. Města tak mají možnost investovat do své infrastruktury a očekávaný příliv zahraničních turistů tak může výrazně přispět do jejich regionální pokladny.

8.2 Bezpečnost

8.2.1 Bezpečnostní situace v JAR

Bezpečnostní situace v Jihoafrické republice se nachází ve velice špatném stavu. A mistrovství světa tuto situaci může posunout kupředu. Loni zemřelo v JAR násilnou smrtí přes 18 tisíc lidí.²² Podle zprávy z policejního ústředí od dubna 2008 do března 2009 vzrostl počet loupežných přepadení v obchodech o 41,5 procent a počty vykradených domů se navýšily o 27,3 procent.²³

Za posledních 7 let je ale prokázané zlepšování situace co do počtu spáchaných vražd.²⁴ Mistrovství světa může tento pomalý pokles násilností ještě více urychlit, a pokud Jihoafrická republika využije zkušeností, které získá během pořádání MS, situace by se měla nadále v této zemi vyvíjet k lepšímu. Jelikož jsou Jihoafričané ochotni se učit, aby mohli uspořádat možná i nejlepší šampionát v dějinách, jsou předpoklady ke zlepšení bezpečnostní situace na místě.

²² South African Police Service (2009), <http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/categories/murder.pdf>

²³ South Africa government information (2010), <http://www.info.gov.za/aboutsa/safety.htm>

²⁴ South African Police Service (2009), <http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/categories/murder.pdf>

8.2.2 Situace ve velkých městech

Problémy s kriminalitou se dotýkají hlavně velkých měst, jako jsou Johannesburg, Kapské město a Durban. Přičemž turisté se s ní setkají jen ve výjimečných případech. Většina kriminálních deliktů se totiž odehrává ve slumech a jejich okolích. Ale na každém místě se vám může přihodit cokoliv. Neexistuje totiž na světě žádná bezpečná země. Prestižní časopis Forbes, který sestavil žebříček nejnebezpečnějších míst na Zemi, tak našel v Africe hned čtyři daleko nebezpečnější místa. Za vůbec nejnebezpečnější místo na tomto kontinentu považuje Somálsko, kterým posledních 10 let zmítají ozbrojené konflikty. Jde v nich o zbraně, drogy a samozřejmě o peníze, které plynou z nelegálních obchodů s nimi. Hrozby pro případné turisty vyplývající z bojů jsou jasné, hrozí tu také i únosy nebo nebezpečí nášlapných min. Další nebezpečnější zemí je navzdory mírové dohodě z roku 2005 Súdán. Protože zde i nadále pokračují boje mezi vládními a protivládními jednotkami. Velké nebezpečí zde číhá hlavně v Dárfúru, na hranicích s Eritreou i Etiopií a v celé jižní části země. Další nelichotivá pozice před Jihoafrickou republikou patří Demokratické republice Kongo, kterou stále otrásají dozvuky občanské války skončené oficiálně v roce 2003. Do seznamu také náleží Zimbabwe s inflací mimo jakoukoli kontrolu a s oficiálně vyjadřovanou nenávistí ke všemu západnímu.

Johannesburg, Kapské Město a Durban jsou tři největší jihoafrická města a skýtají tak mnohá nebezpečí. Jsou to města s obrovským počtem vražd, loupeží, znásilnění a únosů. Je zajímavé sledovat vývoj bezpečnostní situace v posledních letech v nejnavštěvovanějších městech na jihu Afriky. Vývoj v Kapském městě má podle statistik jihoafrické policie mírně klesavou tendenci ve všech násilných deliktech, s výjimkou krádeží v obchodech.²⁵ Durban má statistiky celkově vyrovnané. Za zmínku ale stojí mírný pokles vražd a hlavně téměř čtyřnásobný nárůst počtu sexuálních zločinů.²⁶ Nejlidnatější Johannesburg se bohužel pyšní nejsmutnějšími statistikami. Od dubna 2008 do března 2009 zde bylo zabito 75 lidí a sexuálních zločinů zde bylo spácháno na 1 375.²⁷ Zde se jedná také o čtyřnásobný nárůst za rok, který je ovšem překročen výrazně. A nakonec je nutno podotknout, že se jedná o čísla oficiálně zaznamenaná. S dalšími neoficiálními a nenahlášenými trestnými činy se v nich samozřejmě nepočítá.

²⁵ South African Police Service – Cape town (2009),

http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/provinces/w_cape/pdf/capetowncentral.pdf

²⁶ South African Police Service – Durban (2009),

<http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/provinces/kzn/pdf/durbancentral.pdf>

²⁷ South African Police Service - Johannesburg(2009),

<http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/provinces/gauteng/pdf/johannesburgcentral.pdf>

8.2.3 Základní pravidla pro bezpečnou turistiku

Budou-li turisté dodržovat několik základních pravidel, mělo by se jim vyhnout ohrožení na životě. Zejména se nedoporučuje cestovat v noci sám a už vůbec by se nemělo vybírat v noci z bankomatu. Po setmění se v žádném případě nepohybovat sám na ulici a např. při cestě z hospody si raději i na 500 metrů vzít taxi. Vyhýbat se tmavým a odlehlým ulicím. Stejně jako místům, která jsou vylidněná. Nevstupovat do oblasti slumů, nenosit lidem na očích žádné cennosti. Pozor by si také měli turisté dávat na tlupy žebrajících dětí, které většinou bývají zdatnými kapsáři. A ukazovat peníze na ulici je nanejvýš nevhodné. Ve vozidle je důležité být vždy zamknutý a nikdy nikomu nezastavovat. Jak stopařům, tak velmi oblíbeným fingovaným poruchám automobilů. Zastávky by se měly dělat pouze na benzinových stanicích nebo u motorestů. Parkovat pouze na placených parkovištích. Při pocitu ohrožení, když se blíží někdo s nepříliš optimistickým výrazem, by se neměla brát v potaz ani červená na křižovatce. Také se nedoporučuje používat hromadnou dopravu. Pokud přeci jen dojde k přepadení, je nutné si uvědomit, že v těchto podmínkách pro mnohé obyvatele lidský život nemá velikou cenu. Vyplatí se tedy nedělat rychlé pohyby a je vhodné mít peníze zastrkané na více místech, část by se tak dala zachránit. Vydat vše, co se po vás chce, je nutností, je-li vám život dražší než třeba klíčky od vozu.²⁸

8.2.4 Zvláštní opatření

Jihoafrická vláda otevře kvůli červnovému mistrovství světa ve fotbale zvláštní soudy. Ty by měly urychlit soudní řízení trestních činů a přestupků spojených se šampionátem. Zvláštní tribunály, jichž vláda nechá zřídit v devíti pořadatelských městech přes padesát, umožní soudit přestupky a trestné činy ve zrychleném řízení. Přednost tak budou mít případy spojené s návštěvníky fotbalového šampionátu.²⁹

Vláda, pro kterou je od loňského zvolení prezidenta Jacoba Zuma boj s kriminalitou programovou prioritou, se netají prognózou, že počítá s odrazením mnoha zločinců od trestných činů. Díky zrychlenému řízení totiž budou moci soudy použít svědectví zahraničních návštěvníků ještě během jejich pobytu v zemi.

Další opatření prezidenta Zuma je velmi kontroverzní. Znamená totiž pro jihoafrické policisty privilegium první střelby při ozbrojených deliktech. Až dosud mohli palbu pouze opětovat. Prezident Zuma to podle agentury BBC odůvodňuje potřebou efektivnějšího boje s vysokou kriminalitou. Je přesvědčen o tom, že když zločinec vezme do ruky zbraň, je jeho

²⁸ Kalivoda (2008)

²⁹ Reuters (2010), <http://www.reuters.com/article/idUSTRE64N2JP20100524>

záměr naprosto jasný. Policista pak musí jednat, aby ochránil sebe i další občany.

Jihoafrická vláda počítá s investicí ve výši přes 180 milionů dolarů do bezpečnosti. Dále pak hodlá ke stávajícím 120 000 policistů přidat dalších 41 000 zvláštních jednotek speciálně pro mistrovství. Na každém rohu by tak měly být vidět ve městech policejní uniformy. O pořádek a bezpečnost se má také postarat na 45 000 pořadatelů. Kolem 700 z nich má být přítomno přímo kolem hrací plochy během zápasů.³⁰

Výkonný ředitel organizačního výboru Danny Jordaan pro jistotu nehodlá šetřit ani na bezpečnostních výcvicích a na dostatečném bezpečnostním vybavení jako jsou např. kamery, helikoptéry nebo vodní děla.³¹

Podle vládního nařízení budou hlídané cesty z ubytovacích kapacit na stadiony a hlídána budou také místa jim přilehlá, kde se budou pohybovat fanoušci. Jak uvádí bezpečnostní manažer Geovanni Pisapia³²

Pořádající země tak dělá maximum pro to, aby splnila hlavní úkol, který jí dala FIFA. Ta požaduje mít v době konání šampionátu vše v naprostém pořádku. Aby se za 30 dní konání mistrovství nic nepředvídatelného nepříhodilo.³³

8.3 Infrastruktura

8.3.1 Investice do infrastruktury

Pořádání mistrovství světa v kopané s sebou nese potřebu vybudování nové infrastruktury. Ať už se jedná o jakkoli vyspělou zemi. V Jihoafrické republice se jedná o posílení infrastruktury měst, postavení nových stadionů, vybudování cest a rozšíření systému veřejné dopravy. Všechny tyto potřebné úkony pomáhají vytvářet spoustu pracovních míst. Vysoké investice do infrastruktury jsou pro zdařilé uspořádání šampionátu nezbytné.

Jihoafrická vláda v roce 2006 rozhodla o tom, že do infrastruktury se bude investovat 2,5 miliardy dolarů.³⁴ Z této částky půjde půl druhé miliardy do vybudování stadionů a zbytek se investuje do zlepšení situace ve veřejné dopravě. Navíc regionální vláda Gautengu slíbila přes 6,5 milionů dolarů pro přípravu infrastruktury v okolí Johannesburgu.³⁵ Jedná se o

³⁰ South Africa government information (2010), <http://www.info.gov.za/aboutsa/safety.htm>

³¹ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 2. díl (2009), <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190002-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

³² Magazín MS ve fotbalu 2010 – 2. díl (2009), <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190002-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

³³ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 12. díl (2010), <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410003-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

³⁴ Business Day 2007 in LEVERMORE (2009)

³⁵ Newmarch 2007 in Levermore (2009)

klíčovou investici do ekonomického růstu i pro zdárné uskutečnění této významné sportovní události.

Ještě dříve musel Danny Jordaan, společně s dalšími představiteli FIFA, velmi těžce hledat společnou řeč ke stanovení rozpočtu mistrovství světa 2010. Bylo potřeba vymyslet rozpočet na skoro 7 let dopředu, a tak se muselo počítat s vyššími cenami, inflací a také s vývojem kurzu měny.³⁶

8.3.2 Budování dopravy

Jihoafrická republika se může pyšnit hustou sítí prvotřídních silnic a dálnic. V zemi se nachází více než 270 000 kilometrů silnic, z toho 103 000 s pokrývkou asfaltu. Dále tu je 6 000 kilometrů dálnic a 803 kilometrů silnic s poplatky.³⁷

Nezvyklé pro Evropana určitě bude ježdění vlevo a důležité dopravní pravidlo „four way stop“. Na takto značené křižovatce jsou všichni řidiči povinni zastavit a přednost má ten, který na křižovatce zastavil jako první, následovaný druhým atd.

V místě konání mistrovství se klade velký důraz na rozšíření systému veřejné dopravy. Jedná se především o posílení veřejné dopravy v době konání šampionátu o nové autobusy a vlaky. Navíc se tyto dopravní prostředky po skončení šampionátu samozřejmě nevytratí. Budou potřebovat servis a lidi, kteří je budou dál udržovat. Nabízí se proto zde další potřebná pracovní místa.

Trochu složitější věcí může být zajištění zcela bezproblémové dopravy v době konání šampionátu. Přeci jen se jedná o velkou zemi, vzdálenosti jsou zde mezi městy často veliké. Nebude jednoduché ideálně řídit několik druhů dopravy mezi devíti městy. Ale i to je Jihoafrická republika připravena zvládnout, a všichni doufají, že po mistrovství světa vše, co vznikne, pomůže rozkvětu země.

8.3.3 Stadiony

Fotbalové mistrovství světa bez přepychových vysokokapacitních stadionů nejde uspořádat. Na zápasy play-off by se zaplnily i fotbalové stánky pro 200 000 diváků. Luxus a vysoká kapacita jsou potřeba pro maximální výtěžek ze zápasů. Stadiony stojí miliardy korun, investice do nich vložená se vám musí navrátit. Navíc dychtivost po fotbalové infrastruktuře je v Jihoafrické republice zřejmá na každém rohu. Kvalitních hráčích, a s nimi spojených

³⁶ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 1. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190001-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

³⁷ Kalivoda (2008)

tréninkových ploch, je zde velice poskrovnu. A ke všemu se jedná o zanechání trvalého dědictví pro celý africký kontinent. Protože se jedná o nepřehlédnutelné dominanty jednotlivých měst, je nutné si je ve stručnosti představit.³⁸

Soccer City s takřka pětadevadesátitisícovou kapacitou je největším stadionem na africkém kontinentu. Pro šampionát byl počet míst o šest tisíc snížen. Stadion vyrostl ve čtvrti Soweto už v osmdesátých letech minulého století. Loni byla dokončena rozsáhlá rekonstrukce, která vyšla na šest miliard korun. Druhý stadion pro turnaj v Johannesburgu nese jméno Ellis Park. Postaven byl už v roce 1928. Moses Mabhida Stadium vyrostl pro potřeby šampionátu v Durbanu a zajímavý je svým obloukem, který přechází nad stadionem. Z této klenby mají návštěvníci možnost vyzkoušet si bungee jumping.³⁹ Dalším zcela novým stadionem je Cape Town Stadium v Kapském městě. Tento fotbalový stánek přišel na neuvěřitelných 11 miliard korun. Loftus Versfeld je nejstarším stadionem určeným pro potřeby mistrovství a nachází se v Pretorii. Porth Elizabeth a jeho Nelson Mandela Bay Stadium byl úplně prvním stadionem, který byl vybudován pro šampionát. Rekonstrukce Free State Stadium v městě Bloemfontein vyšla na necelé čtyři miliardy korun. Stadion v Polokwane nese jméno po jednom bojovníkovi proti apartheidu – Peter Mokaba. Royal Bafokeng Stadium leží v Phokengu, poblíž Rustenburgu. A nakonec nejlevnější stadion, na kterém se bude také hrát o titul dalšího mistra světa ve fotbalu. Mbombela stadium ve městě Nelspruit se může pyšnit faktem, že se dostal 40 % pod svůj celkový rozpočet.⁴⁰

Protože FIFA si je dobře vědoma faktu, že stadiony jsou nejdůležitější součástí infrastruktury pro pořádání mistrovství světa, připravila pro Jihoafrickou republiku takřka naprosto dokonalou příručku technických doporučení a požadavků o 248 stranách.⁴¹ Dá se zde najít opravdu všechno od míst na parkování přes osvětlení hřiště až po sekání trávníku.

8.4 Pohár konfederace

Jestli se Jihoafrická republika opravdu dokáže připravit na úspěšné uspořádání mistrovství světa, měl odpovědět ostrý test. Tím testem je myšlen Pohár konfederace, nebo chcete-li Pohár FIFA. Událost, se kterou se již po osmé musel vypořádat pořadatel mistrovství světa. Na Jihoafrickou republiku tato povinnost čekala v červnu loňského roku. Tato

³⁸ Event Logistics Guide (2009), <http://www.fifa.com/worldcup/organisation/documents/index.html>

³⁹ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 13. díl (2010), <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410004-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁴⁰ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 9. díl (2009), <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190009-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁴¹ Football Stadiums: Technical recommendations and requirements - 4th Edition (2007), <http://www.fifa.com/worldcup/organisation/documents/index.html>

generálka na daleko větší akci, měla hlavně ukázat, jak si vede Jihoafrická republika v otázce bezpečnosti a schopnosti infrastruktury.

Pohár FIFA se odehrával ve čtyřech městech. Jednalo se o Rustenburg, Bloemfontein, Pretorii a Johannesburg. Zúčastnilo se ho celkem osm týmů. Jak počet pořádajících měst a reprezentačních týmů naznačuje, co do velikosti se s obdobnou událostí, začínající skoro přesně na den za rok, srovnávat nemůže.

Ještě před samotným zahájením tohoto turnaje nastaly první problémy. Naštěstí pro Jihoafrickou republiku byly ze strany FIFA. Problém se týkal získání lístků. FIFA měla v plánu lístky prodávat pohodlněji přes internet, ale tam šly velice pomalu na odbyt. Takže byla nucena přistoupit na pultovní prodej a uchránila tak, alespoň částečně, fotbalisty před prázdnými tribunami.

Televizní společnosti MTN a Township TV vyzkoušely nainstalovat v největších jihoafrických městech 12 velkoplošných obrazovek pro ty méně šťastné, kteří z nejrůznějších důvodů nemohli jít fandit na stadion. A setkaly se s obrovským úspěchem. Na mistrovství světa tak plánují počet velkoplošných obrazovek rozšířit minimálně na 20.⁴²

Během Poháru konfederace přenášela televizní signál do 198 zemí vysílací společnost HBS, která se tak ověřila a dostala smlouvu na vysílání mistrovství světa.

Jediným větším problémem se ukázala být cesta z Rustenburgu na stadion vzdálený asi 12 kilometrů. Tento problém by se měl vyřešit větším počtem přepravních jednotek.

Bezpečnost se ukázala v lepším světle. V hotelích a jejich okolí i na stadionech a tréninkových hřištích proběhlo vše v naprostém pořádku. Generální sekretář FIFA, Jérôme Valché, byl rád za to, že vše dobře dopadlo. Uvědomil si také důležitost faktu, že fanoušci se vrátí domů s pozitivou, díky přátelské atmosféře a zabezpečení země, a budou moci rozhlašovat správnost volby Jihoafrické republiky jako pořadatele mistrovství světa.⁴³

Nezaměstnanější muž na jihu Afriky, Danny Jordaan, si byl vědom toho, že Pohár FIFA ukázal schopnosti infrastruktury, možnosti spolupráce mezi městy a schopnosti celého pořadatelského štábu. Ale také si uvědomoval, že to byla zkouška na 25 % náročnosti mistrovství světa. Viděl ještě spoustu prostoru v péči o fanoušky jak v dopravě, tak v ubytování a za klíčové pokládal včasné dostavení nových stadionů.⁴⁴

⁴² Magazín MS ve fotbalu 2010 – 5. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190005-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁴³ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 5. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190005-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁴⁴ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 7. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190007-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

Pohár konfederace nám také přinesl něco úplně nového. Většina světa se do té doby ještě s nástrojem zvaným vuvuzela nikdy nesetkala. Tato jednoduchá trubka, do které se prská, je schopna vydávat monotónní zvuk o síle až 125 decibelů. Nebylo proto žádného divu, že polovina fanoušků z mimoafrických zemí se chtěla prosadit o jejím zákazu na stadionech. Nicméně argumenty typu přílišného hluku, za kterým se schová právě evropské fandění, u FIFA neuspěly. Jedná se totiž o tradici, která k Africe prostě patří. Ovšem u druhé poloviny fandů se vuvuzele dostala obrovské oblibě a dopomohla k distribuci tohoto nástroje do celého světa.

8.5 Vliv na sociální sektor

8.5.1 Sociální programy

V Jihoafrické republice se můžeme setkat s velkým sociálním cítěním. Díky obrovskému medializačnímu potenciálu mistrovství světa se zde dostává do povědomí lidí velké množství důležitých informací. Tuto velkou sportovní událost využívá ke zviditelnění a propagaci svých myšlenek mnoho nejrůznějších nadací. Tyto nadace se snaží zlepšovat sociální podmínky lidí, kteří to nejvíce potřebují. Ať už se jedná o vzdělávání, zvedání sebevědomí nebo zvyšování informovanosti o HIV/AIDS. Všechny tyto nadace používají k přístupu k lidem stejný prostředek – fotbal. Několik programů jednotlivých nadací si teď přiblížíme.

Dreamfields

Projekt Dreamfields se snaží dostat prostředky pro hraní fotbalu do všech škol po celé zemi. Snaží se tak poskytovat školám dresy na hraní a na místech, kde jen to je možné, se snaží obnovovat fotbalová hřiště.⁴⁵ Dreamfields společně se spolkem jihoafrických národních parků začaly iniciovat program Wild about soccer. Tyto dvě instituce pořádají pro děti z chudých jihoafrických vesnic dvoudenní kempy, ve kterých spojují fotbal s návštěvou národních parků. Vedou je tak přes jejich oblíbený sport k ochraně přírody. Odkrývají jim, jak žijí zvířata ve volné přírodě a další věci s tímto spojené. K financování tohoto programu používají kudzely. Zakroucené vuvuzely, které vyrábí z recyklovaného papíru a následně je prodávají.⁴⁶

⁴⁵ Dreamfields project (2010), <http://www.dreamfieldsproject.org/ourdream.aspx>

⁴⁶ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 11. díl (2009),

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410001-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

My 2010 school adventure

Jihoafrický resort vzdělání, sportu a rekreace se během konání Poháru konfederace spojil s místním organizačním výborem pro světový šampionát a vznikl tak tento projekt. V rámci projektu školy, na základě příslušnosti ke své provincii, „adoptovaly“ jednu ze zemí účastnicí se Poháru FIFA a začali se učit o její kultuře, zeměpisné poloze nebo zvykům. Na základě poznání jiného regionu si měly uvědomit rozdílnost. Že sice jsou z jiných koutů světa, ale že jsou přesto naprosto stejní jako jiní lidé.⁴⁷

Football for hope

Fotbal pro naději byl vytvořen jako jedinečné globální hnutí, které využívá sílu fotbalu k dosažení trvale udržitelného sociálního rozvoje. Fotbal pro naději podporuje programy po celém světě, které kombinují fotbal a sociální rozvoj. V Jihoafrické republice se jedná o partnerství mezi FIFA a obecně prospěšnou organizací s názvem Street Football World, která pomáhá vytvářet lepší budoucnost pro mladé fotbalisty a navíc patří mezi další charitativní instituce pod hlavičkou Potravinové solidarity. Ta se snaží zamezit nelegálnímu obchodu a zneužívání mladých lidí v oblasti sportu. Mnoho dětí totiž začalo s fotbalem v Africe, poté zkoušeli své štěstí v Evropě, ale když neuspěli, tak se na ně zapomnělo.⁴⁸

Aaron Mokoena Foundation

Slavný jihoafrický fotbalista a kapitán národního týmu podporuje ve své rodné zemi děti do věku 16 let. Aaron si je vědom toho, že ne každému se poštěstí co jemu, a tak klade důraz na vzdělání v širším smyslu. Fotbal bere jako zábavu, ale vyzdvihuje vzdělání, které je odrazovým můstkem k lepšímu životu.⁴⁹ Jeho nadace začala od loňského roku pracovat na programech, které by se měly do roku 2013 mimo jiné zabývat vzděláváním nových trenérů a doručováním potřebných věcí do škol.

Grassroots

Hlavním heslem tohoto programu je použití síly fotbalu v boji proti HIV/AIDS. Cílem Grassroots football je vzdělat nejmladší africkou generaci. Tu, která ještě věří v budoucnost a je otevřena novým myšlenkám. A pomoci tak k zastavení šíření viru HIV. Prostřednictvím

⁴⁷ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 5. díl (2009),

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190005-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁴⁸ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 5. díl (2009),

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190005-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁴⁹ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 6. díl (2009),

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190006-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

vzdělávání totiž tento program virus zbavuje jeho mocné zbraně – nevědomosti.⁵⁰ Jak je pro virus HIV důležitá nevědomost se dá ukázat na afrických domorodcích. Ti totiž žijí v představě, že proti viru HIV se dá bojovat a zbavit se ho. Podle nich se z nemoci vyléčí, pokud si zasouloží s nezletilou pannou.

Kicking AIDS out

Kicking AIDS out je inovativní přístup, který spojuje sport, fyzickou aktivitu a tradiční pohybové hry s prevencí HIV/AIDS a vzděláváním. Vyškolení lídři projektu mají za úkol poskytovat informace související se zdravím a motivovat tak ke sportování. Sport a fyzické aktivity se používají k budování povědomí o HIV a AIDS a zároveň podporují vrstevníky v diskutování o otázkách, které ovlivňují jejich život a jejich komunitu⁵¹

One goal: education for all

Jedná se o naplňování jednoho cíle MDGs – získat základní vzdělání pro děti na celé planetě. 40 milionů dětí díky tomuto programu dostalo šanci dodělat základní vzdělání. Tato iniciativa má obrovskou mediální podporu v podobě světově známých osobností a fotbalových legend. Chtějí tak získat další peníze minimálně pro 75 milionu dalších dětí, které nemají možnost dodělat si základní vzdělání.⁵²

David Patient

Tento muž dělá velikou službu své rodné provincii KwaZulu-Natal. Jedná se o druhou nejlidnatější provincii v zemi a zároveň o provincii s největším počtem nakažených lidí virem HIV. I David Patient bohužel přispívá do této statistiky, je smrtelně nemocný. David je výjimečný tím, že s touto nemocí bojuje již 27 let. Také on využívá klíčovou roli fotbalu jako prostředku ke zdravému životnímu stylu a dělí se o své zkušenosti s nemocí AIDS s ostatními.⁵³

⁵⁰ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 7. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190007-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁵¹ Kicking AIDS Out (2009), <http://www.kickingaidsout.net/WhatisKickingAIDSOut/Pages/default.aspx>

⁵² Magazín MS ve fotbalu 2010 – 11. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410001-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁵³ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 12. díl (2010),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410003-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

8.5.2 FIFA a její projekty

FIFA se spojila s Africkou vysílací unií, aby spolu vytvořili vysílací akademii pro Jihoafričany. Jelikož se mistrovství světa bude vysílat do milionů domácností a tradičně mu bude největší pozornost věnována v Evropě, rozhodla se FIFA vyslat do Jihoafrické republiky pár specialistů. Aby zvýšili kvalitu přenosů a přiblížili jí tak co možná nejvíce evropskému standardu. Během týdne se tak naučí tolik, co by jim trvalo za normálních podmínek 10 let.⁵⁴

Z další iniciativy FIFA vzešlo v prosinci loňského roku první fotbalové centrum svého druhu na předměstí Kapského města.⁵⁵ Mělo by sloužit především k podpoře boje proti AIDS a dalším problémům, které potkávají mladé lidi v této části světa. Prostřednictvím programu Football for hope se bude snažit získat mladé hráče a poskytnout jim zdravotnické a vzdělávací programy. Jako součást celoafrického fotbalového dědictví mistrovství světa 2010 se v budoucnu postaví v celé Africe těchto center dalších 19. Mimo jiné se bude jednat o Keňu, Namíbii, Rwandu, Ghanu a Mali.

FIFA nechala vybudovat i tréninkové kempy pro záchranu životů na fotbalových stadionech.⁵⁶ Záchranáři z Evropy učili jihoafrické lékaře zvládat první pomoc a jiné situace, ke kterým může při zápasech dojít. V ohrožení života se mohou ocitnout hráči, trenéři, pořadatelé či diváci.

100 dní před šampionátem tak bylo pomalu jasné, že Jihoafrická republika nenechává nic náhodě a zodpovědně se připravuje na největší sportovní událost roku. Dva z necelých tří milionu vstupenek už byly prodány a FIFA už jen mohla přemýšlet, jak rozdělit 40 000 vstupenek mezi 22 000 dělníků na staveništích.

⁵⁴ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 8. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190008-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁵⁵ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 10. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190010-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

⁵⁶ Magazín MS ve fotbalu 2010 – 11. díl (2009),
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410001-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>

9. Důsledky pořádání mistrovství světa v kopané

9.1 Důsledky pořádání mistrovství světa

Jak se bude situace v Jihoafrické republice vyvíjet v následujících měsících a letech je těžké odhadnout. Z mého pohledu bude záležet na dvou faktorech, které se mohou vyvinout pozitivně nebo negativně. Jedním faktorem bude bezesporu to, jestli se Jihoafrická republika bude prezentovat výborně zvládnutým šampionátem, nebo jestli 19. mistrovství světa v kopané upadne do zapomění či snad bude doprovázeno strachem. Dalším faktorem potom může být vydařené nebo nevydařené vystoupení domácího národního týmu Bafana Bafana.

9.1.1 Pozitivní dopady

Pokud by se stalo, že se světový šampionát zapíše do historických análů zlatým písmem, znamenalo by to pro Jihoafrickou republiku posílení pozice na kontinentu a možné brzké přidělení další významné sportovní akce jako jsou Olympijské hry. Dále by to také znamenalo větší zájem turistů o tuto destinaci. A troufám si tvrdit, že by to zvedlo sebevědomí každému Jihoafričanovi.

V případě, že by se jihoafrický národní tým dostal do bojů o medaile, pozitivní důsledky by na sebe nenechaly dlouho čekat. Protože je v reprezentaci velké zastoupení hráčů z domácí ligy, ta by tím získala na prestiži a hráči by se začali houfně stěhovat do evropských klubů. Tím by sice utrpěla domácí liga na kvalitě, ale alespoň by se dal větší prostor mladým hráčům a ti by tak rychleji fotbalově vyspěli. Národní mužstvo by ale tímto přesunem svých reprezentantů za lepším získalo na kvalitě. A navíc by se po takovém úspěchu stal fotbal v zemi natolik populárním, že by se další generace nemusela o nové fotbalové hvězdy bát.

9.1.2 Negativní dopady

Kdyby se po celý šampionát na jihu Afriky neudálo nic zajímavého, situace by asi nedoznala žádných změn, oproti době před mistrovstvím. Taková situace by se dala popsat jako chvilkový nával turistů a potom zase vše při starém. Pro jihoafrickou republiku by to ale mělo spíše dopad negativní, protože nevyužít takovou příležitost ke zviditelnění se by zemi připravilo o obrovské peníze.

Jestliže by se v Jihoafrické republice stalo něco takového jako na začátku roku na Africkém poháru národů v Angole reprezentaci Toga, mělo by to na zdejší ekonomiku naprosto katastrofální dopady. Pokud by se mistrovství po bezpečnostní stránce zvrtilo od

loupežných vražd až po ozbrojený útok na některou reprezentaci, vážně by hrozilo, že by se zde šampionát nemohl dohrát. A investované miliardy by tak byly nenávratně pryč, bez možnosti jakéhokoli dalšího výděлку.

V Africe více než kde jinde ve světě platí, že když hraje národní tým jen trochu důležité mezistátní utkání, život v zemi se zpravidla po zbytek dne zastaví a všichni obyvatelé sledují výkon reprezentace. Multietnický národ se dočasně sjednotí a rád zapomíná na včerejší rozepře mezi jednotlivými kmeny. Ale pokud se domácí reprezentaci nedaří, rychle se může vrátit původní rozložení mysli. A pokud by na tak očekávané akci Jihoafrická republika utrhla tři porážky, je o nepříjemné situace postaráno. Zprvč by mohlo dojít k posměchu ze strany bílých spoluobčanů, kteří přeci jen uznávají pouze své ragby. A nebo by se snad nějaký méně psychicky odolný kmen mohl obrátit ke svému reprezentačnímu týmu zády a to by se zase nemuselo líbit jinému, zatvrzele fandícímu. A války mezi kmeny mohou být na světě. Navíc by v zemi logicky opadlo nadšení z fotbalu a mladým fotbalovým hvězdám by na pár let odzvonilo. Ale jedná se samozřejmě o pouhé domněnky, které mohou být potvrzeny nebo naopak úplně vyvráceny.

9.2 Důsledky rozvoje

Další vývoj rozvoje jihoafrického regionu se může vyvíjet třemi směry. Zprvč může posílená bezpečnost, nová infrastruktura a zlepšená sociální situace vést ke zlepšování dosavadního rozpoložení. Nebo se po mistrovství světa může vrátit vše do starých kolejí. A také je zde možnost, že se paradoxně Jihoafrická republika dostane ještě do větší bídy, než ve které se nacházela před zahájením mistrovství.

9.2.1 Pozitivní vývoj

Pokud v zemi Nelsona Mandely po skončení šampionátu bude i nadále vidět nefalšované odhodlání a nadšení pro lepší zítřky, tak se o vývoj na jihu černého kontinentu nebojím. Dokážou-li se s noblesou postarat o všechny návštěvníky a budou-li mít dostatek finančních prostředků pro udržení nové infrastruktury, čekají je lepší zítřky. Samozřejmě se ale neobejdou bez následných potřebných investic do předměstí a vesnic.

9.2.2 Negativní vývoj

Kdyby opravdu opadla po skončení mistrovství touha po úspěchu a jihoafričané jí tak byli nasyceni, z jejich uspokojení by je po čase vytrhla stále se opakující každodenní realita – 50 vražd.

Rozvoj spojený s novou infrastrukturou velkých měst a dopravou mezi nimi by mohl vyvolat ještě markantnější rozdíly mezi vesnicemi a městy. A zatím, co by města rostla a byla by bezpečnější a bohatší, někde opodál ve vzálenějších vesnicích by pomalu tikaly časované bomby. A občanská válka by možná byla na spadnutí. Konečně, v Africe s nimi nikdo niky příliš neotálel.

10. Možné budoucí využití nabytých prostředků z pořádání světového šampionátu

O možném budoucím využití se dá mluvit pouze ve spojitosti s nově vybudovanou infrastrukturou a desítkami kolosálními stavbami. Samozřejmě to může platit např. i o získaných zkušenostech, ale kdo ví, jestli Jihoafrická republika ještě někdy bude mít tu čest, pořádat akci světových parametrů.

Kvalitní infrastruktura se v rozvojovém světě rozhodně neztratí. Tady u mysu Dobré naděje se jedná především o infrastrukturu pro fanoušky fotbalového mistrovství světa. A tenhle fanoušek rovná se turista. Takže pro zemi, která je na turistickém ruchu už více závislá jak na těžbě zlata, je to významnou investicí do budoucna. Turistický ruch se tak bude moci vyvíjet a do státní pokladny bude přitékat stále větší zdroj deviz.

S fotbalovými stadiony už to tak růžově do budoucna nevypadá. V Jihoafrické republice vyrostly stadiony za obrovské peníze, sehrají se na nich tři, čtyři zápasy mistrovství světa a pak? Co potom? Samozřejmě je jasné, že jen stěží se najde dostatek financí na jejich údržbu po delší dobu. Je dobře známo, že při každé rozvojové spolupráci dochází k problémům, jakmile donor přestane posílat peníze.

Pro ligoovou soutěž budou zbytečně velké. Možná na jednom, maximálně dvou stadionech se bude hrát před zaplněnými tribunami, ale se zbytkem to bude horší. Můžeme se pro srovnání ohlédnout na mistrovství světa pořádané v roce 2002 v Japonsku a Severní Korey. Když daleko vyspělejší země s kvalitnějšími ligami nemají vyprodané stadiony a hráči jsou tak nuceni hrát před ochozy zaplněnými pouze ze třetiny.⁵⁷ Tak jak bude obdobná situace vypadat v rozvojovém státě? Je pravda, že nadšení pro fotbal je zde enormní. Fotbal pro ně je hra, kterou milují a prožívají ji nesrovnatelně emotivněji než na ostatních místech světa. Ale také se v nich nezapře lehkovážná povaha. Když se naskytne něco jiného, tak zápas vynechají. Tím pádem také s daleko lehčím srdcem svůj tým opustí, jestliže dvakrát či třikrát v řadě prohraje.

Možná je chybou, že se světový šampionát roztáhl do tolika pořadatelských měst. Být jich méně, ubylo by cestování, s tím spojených nákladů na dopravu a ubytování. I když je pravda, že by fotbal neviděla celá země od severu k jihu, od západu na východ.

⁵⁷ Matheson (2003)

Ale zase zpátky na druhou stranu mince. Kdo má na tak obrovské investice? A zrovna v Africe, na kontinentě, který by tolik miliard určitě dokázal využít efektivněji, než výstavbou nových sportovních stadionů, potřebných na jeden měsíc. FIFA do tohoto projektu nasypala spousty peněz také z důvodu, aby podržela myšlenku, že rozhodla správně o pořadateli mistrovství světa. Jenže každý nemůže spoléhat na to, že dostane tak obrovskou finanční injekci. Proto při celosvětové finanční krizi připadá nesmyslné, podporovat rozvojové země v dnešní době v ne tolik potřebném prostředí. Fotbal určitě není současnou prioritou žádného státu. A za čtyři roky se bude zajíždět do stejných kolejí. Nové stadiony v Brazílii spolknou další poměrně zbytečnou dávku desítek miliard korun.

Dva z deseti stadionů určených pro účely mistrovství světa mohou být v budoucnu využity pro větší akce typu Olympijských her. Stadion v Durbanu pro účely fotbalového šampionátu zmenšil svou kapacitu ze 70 000 na 56 000. Pro Olympijské hry však tato multifunkční aréna může během několika týdnů navýšit svou kapacitu až na 85 000 míst. Druhým takto použitelným stadionem je Soccer City, největší multifunkční aréna na černém kontinentě. Jestli se někdy Jihoafrická republika dočká pořádání Olympijských her, je ve hvězdách. Ale jestli se jí podaří zvládnout letošní obrovskou zkoušku, možná se dočká odměny za to, co dokázala udělat pro mezinárodní fotbal.

11. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zhodnotit socio-ekonomickou situaci v Jihoafrické republice před zahájením mistrovství světa ve fotbalu 2010. Situaci kolem bezpečnostní situace, infrastruktury a sociální sféry.

V posledních letech se fotbal na černém kontinentě těší obrovské oblibě a díky tomu má potenciál stát se v Africe i účinným nástrojem pro společenský rozvoj. Dokáže totiž slučovat komunity a přivádět tak další lidi k fotbalu. Důkazem jsou početné projekty po celém světě, které využívají fotbalu pro snadnější komunikaci s cílovou skupinou. Také lze vysledovat výrazný nárůst sociálních programů, které se teprve díky spojení s fotbalem dostali do širšího povědomí lidí.

Fotbal ale není pouze pomůckou k získání důvěry v rozvojovém světě. Jedná se také o velice významný budovatelský fenomén. Fotbal je schopný budovat infrastrukturu a vytvářet tak pracovní místa.

Tato práce ukazuje, že prostřednictvím velké sportovní události, lze při zodpovědně vedené práci využít obrovských příležitostí, které nabízí. Všude v moderním světě působí fotbal jako médium pro obrovské přesuny finančních částek a to z něj dělá také nebezpečný prostředek rozvoje. V horším případě se totiž může dostat jako prostředek do rukou někoho, kdo ho využije jen k tomu, aby dosáhl vlastního zisku. Je-li fotbal využit jako nástroj rozvoje, musí se dát velký pozor na to, aby sportovní projekty byly spravedlivě řízeny a braly v potaz místní kulturu, do které nikomu nepřísluší svévolně zasahovat. Sportovně rozvojové programy musí za každou cenu zajistit, aby všechny cílové skupiny měly možnost se sportu aktivně účastnit.

Nejdůležitější roli má dnes fotbal jako prostředek rozvoje v Africe. A zvláště v Jihoafrické republice. Největší význam zde má při zamezování rozšiřování HIV/AIDS.

Vyspělé státy by si ale také měly uvědomit, že rozvoj není vůbec levnou záležitostí a proto by se peníze neměli rozhazovat, ale měly by se investovat hlavně do těch nejdůležitějších oblastí – prevence HIV/AIDS a rozšíření vzdělání.

Přestože fotbal sám o sobě nedokáže vyřešit složité sociální a ekonomické problémy, měl by být brán jako doplňující společný bod. Přeci jenom je málo podobných věcí, která nám všem dávají naději a radost.

Tato práce ukazuje, že fotbal není jen hra, ale také mocný a efektivní způsob, jak podpořit Rozvojové cíle tisíciletí a zajistit tak lepší podmínky pro život v nejchudších

oblastech světa. Díky fotbalu se mohou lidé lépe domluvit a spolupracovat, fotbal je totiž jazyk, kterému rozumí lidé na celém světě. Je skvělé, že díky fotbalu, který je v Evropě chápán pouze jako zábava a koníček, se lidé v jiné části světa mohou vzdělávat a zlepšovat svoji životní úroveň. Je jasné, že sport není všelék, ale můžeme sledovat jeho celospolečenský prospěch, který jistě není zanedbatelný.

Z jiného pohledu pořádání mistrovství světa ve fotbale však hraje právě fotbal poměrně negativní roli pro společnost. Aby byli uspokojeni všichni fandové, jak na stadionech, tak u televizních obrazovek, je potřeba velikých peněžních obnosů. A ty v tomto případě fotbal zneužívá. S miliardami, kterými se vybavují stadiony až do kategorie all inclusive by se mělo zacházet daleko pečlivěji a s větším rozmyslem. Jediná, pro koho je taková situace příznivá, je místní vláda. Ta tolik peněz investovat nemusí, díky štědrosti FIFA, a jen čeká, až se jí investice začnou několikanásobně vracet. A korupce v afrických zemích je kapitola sama pro sebe. Kdyby se potom vydělané peníze investovaly do správných a hlavně prospěšných cílových oblastí, všechno by bylo v pořádku a kruh dokonalého záměru a investic by byl uzavřen. Bohužel, především v Africe tomu tak nebývá.

Máme tu tedy spoustu protikladů, které dohromady tvoří vše, co k fotbalu a sportu obecně patří.

Vypadá to tedy tak, že fotbal tady tiše stojí a čeká, až se ho chopí nějaká organizace či jednotlivec a naplno uvědoměle ho nechají rozvinout svůj obrovský potenciál. Potenciál k záchraně lidských životů.

12. Shrnutí

Pořádání mistrovství světa ve fotbale je pro pořadatelskou zemi velikou zkouškou. Ani ne tak náročnou na organizaci, pokud nemáte hodně velké problémy třeba s bezpečností v zemi. Nejtěžší na tom je vyrovnat se s tím obrovským všudypřítomným tlakem médií. Snímají vás na každém kroku a čekají na vaši chybu. Ale je to jejich práce. V organizování máte volnou ruku a dostatek peněz k dispozici od FIFA. Že se světový šampionát letos koná v Africe, chtělo velkou odvahu, ale je to pro tuto destinaci jediné dobře. Dostane šanci. Afrika reprezentovaná Jihoafrickou republikou dostane šanci sama se sebou něco udělat. Sice v omezených sektorech, což je obrovská škoda, ale i tak v oblastech důležitých. Ať už její pořádání dopadne jakkoli, je toto seznámení s černým kontinentem důležité. Může nám ukázat svoji pracovitost, vůli a nakonec snad i radost z úspěchů. Z úspěchů, které se zdaleka nebudou týkat pouze fotbalu samotného. Celý svět se těší a Afrika jistě nejvíc.

Tato bakalářská práce je zaměřená na situaci před konáním mistrovství světa v Jihoafrické republice. Na vývoj situace v posledních měsících, především v oblastech bezpečnosti, infrastruktury a sociálních programů pro rozvoj. Zabývá se také možnými dopady na situaci v pořadatelské zemi po skončení šampionátu.

Klíčová slova

Fotbal, rozvoj, bezpečnost, FIFA, Jihoafrická republika

13. Summary

Organizing of the World Cup is for matchmaker country big test. Not so demanding on the organization, if you do not have a lot of big problems with security in the country. The hardest thing is to deal with the enormous pressure of ubiquitous media. Monitored you at every step and wait for your mistake. But it's their job. With organization you have a free hand and enough money is available from FIFA. Allot this year's world championship to Africa, wanted a piece of courage, but it is for that destination absolutely good way. It'll get chance. Africa represented by Republic of South Africa gets a chance to do something with yourself. Although in limited sectors, which is a big worse, but still in critical areas. No matter with final falls, this introduction is important for black continent. It can show his diligence, will and hopefully eventually release. The whole world is enjoying and Africa the most.

This bachelor work focuses on the situation before the beginning of World Cup in South Africa. On development situation over the last months, above all in the areas of security, infrastructure and social development programs.

Key words

Football, development, security, FIFA, Republic of South Africa

14. Zdroje

1. CIA – The World Factbook [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sf.html>>.
2. CORNELISSEN, Scarlett, SWART, Kamilla. THE 2010 FOOTBALL WORLD CUP AS A POLITICAL CONSTRUCT: THE CHALLENGE OF MAKING GOOD ON AN AFRICAN PROMISE, 2006. 16 s.
3. DAC List of ODA Recipients [online]. 2007 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<https://www.oecd.org/dataoecd/32/40/43540882.pdf>>.
4. Dreamfields project [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.dreamfieldsproject.org/ourdream.aspx>>.
5. Event Logistics Guide [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.fifa.com/worldcup/organisation/documents/index.html>>.
6. FIFA [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.fifa.com/aboutfifa/federation/index.html>>.
7. Football Stadiums: Technical recommendations and requirements - 4th Edition [online]. 2007 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.fifa.com/worldcup/organisation/documents/index.html>>.
8. KALIVODA, Jaroslav. JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA, 2008. 228 s.
9. Kicking AIDS Out [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.kickingaidsout.net/WhatisKickingAIDSOut/Pages/default.aspx>>.
10. KNEMEYER, Thomas. JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA, 2004. 128 s.
11. LEVERMORE, Roger, BEACOM, Aaron. SPORT AND INTERNATIONAL DEVELOPMENT, 2009. 276 s.

12. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 1. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190001-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
13. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 2. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190002-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
14. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 3. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190003-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
15. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 4. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190004-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
16. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 5. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190005-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
17. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 6. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190006-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
18. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 7. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190007-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
19. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 8. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190008-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.

20. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 9. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190009-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
21. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 10. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209471296190010-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
22. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 11. díl [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410001-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
23. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 12. díl [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410003-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
24. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 13. díl [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410004-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
25. Magazín MS ve fotbalu 2010 – 14. díl [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210471290410005-magazin-ms-ve-fotbalu-2010/>>.
26. MATHESON, Victor, BAADE, Robert. MEGA-SPORTS EVENTS IN DEVELOPMENT NATIONS: PLAYING THE WAY TO PROSPERITY? 2003. 26 s.
27. South Africa government information [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.info.gov.za/aboutsa/safety.htm>>.
28. South Africa government information [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.info.gov.za/aboutsa/glance.htm>>.
29. South African Police Service [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/categories/murder.pdf>>.

30. South African Police Service – Cape town [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW:
<http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/provinces/w_cape/pdf/cape-towncentral.pdf>.
31. South African Police Service – Durban [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW:
<<http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/provinces/kzn/pdf/durbance-ntral.pdf>>.
32. South African Police Service – Johannesburg [online]. 2009 [cit. 2010-02-08].
Dostupný z WWW:
<<http://www.saps.gov.za/statistics/reports/crimestats/2009/provinces/gauteng/pdf/joha-nnesburgcentral.pdf>>.
33. POLTORÁK, Lukáš. SPORT PRO ROZVOJ V SOUČASNÉM SVĚTĚ A JEHO PERSPEKTIVY [online]. 2009 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW:
<http://development.upol.cz/soubory/studium/bp/2009/2009_Poltorak.pdf>.
34. Reuters [online]. 2010 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW:
<<http://www.reuters.com/article/idUSTRE64N2JP20100524>>.
35. UJFALUŠI, Robin. JAK SE HRAJE FOTBAL V AFRICE, 2007. 160 s.
36. United Nations [online]. 2003 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW:
<<https://www.un.org/webcast/usaeng030922.htm>>.
37. United Nations Office on Drugs and Crime, Centre for International Crime Prevention [online]. 2000 [cit. 2010-02-08]. Dostupný z WWW:
<http://www.nationmaster.com/graph/cr/cri_rap_percap-crime-rapes-per-capita>.
38. VAN DER WESTHUIZEN, Janis. GLITZ, GLAMOUR AND THE GAUTRAIN: MEGA-PROJECTS AS POLITICAL SYMBOLS, 2007. 19 s.